

Юрій Коцюбинський відчував любов до України, але не до тієї, що була під ногами, а до тієї, яка була в його уявленні.

Джерела та література

1. Герей В. Доля дітей Коцюбинського. *На скрижляях*. 2016. URL: http://na-skryzhalyah.blogspot.com/2016/05/blog-post_64.html
2. Курико В. Діти Коцюбинського. Сини класика наближали російську навалу в Україну, а правнук – виганяв. *Локальна історія*. 17.09.2022. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/reportazhi/diti-kotsiubinskogo-sini-klasika-nablizhali-rosiisku-navalu-v-ukrayinu-a-pravnuk-viganiav/>
3. Мазипчук М. «Лучший товарищ» із хлібозаготівель: маловідомі аспекти діяльності Юрія Коцюбинського в 1932–1933 роках. *Historians*. 06.06.2017. URL: <https://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/2209-maksim-mazipchuk-luchshij-tovarishch-iz-khlibozagotivel-diyalnist-yuriya-kotsyubinskogo-v-1932-1933-rokakh>
4. Мазипчук М. Постать Ю. Коцюбинського у контексті соціально-економічних перетворень в УСРР у 1930-ті роки. *Етнічна історія народів Європи*. 2015. Вип. № 45. С. 87–90.
5. Піскун В. Дипломат Юрій Коцюбинський: світло і тіні радянського більшовизму. *Український археографічний збірник*. 2018. Т. 24/25. С. 464–481.

Венечук Софія

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

НИКОЛАЙ ВАСИЛЬКО І ГАЗЕТА «БУКОВИНА»: КОНСТРУЮВАННЯ ОБРАЗУ ПОЛІТИКА

Ключові слова: Микола Василько, Буковина, політик, депутат парламенту.

Keywords: Mykola Vasylo, Bukovyna, politician, Member of Parliament.

Газета «Буковина» від першого дня свого виходу в 1885 р. зайняла провідні позиції серед українців краю. Тут розміщувалися не тільки основні світові, державні та місцеві новини. Редакція значною мірою моніторила, а інколи й визначала суспільні, культурні та політичні настрої серед провідних верств населення Буковини. Тому особливо цікаво простежити, як мінялися обриси одного з найцікавіших політиків – Николая Василька – на шпальтах цієї газети. Особливо важливою стала роль газети у період 1896–1898 рр., коли вона стала щоденною, а Николай Василько розпочав свою політичну кар'єру парламентського депутата.

Зокрема, можна стверджувати, що на початковому етапі його політичної діяльності редакція демонструвала особливу увагу до самої постаті посла, скептично оцінюючи його особистісні риси, постійно наголошуючи на недоліках, прорахунках, конфліктах і суперечках. Характерно, що автори публікацій його називали «нововинайденим русином» [1, с. 2]. Водночас навіть ім'я писали латиницею Coso Vassilko [1, с. 2].

Проте вже наприкінці 1898 р. на зміну скептицизму прийшла нейтральна, виважена оцінка. «Щодо посла Василька, то нині про нього ще не можемо нічого сказати. Він не романофіл, не буде йти в прислугу волохів і щодо поглядів суспільно-політичних поступовіший від своїх попередників. Однак робота на користь народу руського на все даних не маємо. І будучність лише покаже чи здогадки правдиві чи ні» [2, с. 1]. Уже в газеті за 1899 р. щодо Николая Василька ми не

знаходимо ні критичних, ні позитивних характеристик, тільки констатацію і висвітлення його активної діяльності в парламенті. Натомість у 1900 р. матеріали газети почали відверто демонструвати прихильне ставлення: «посол Василько спосібний чоловік і має свої заслуги відколи заявив себе русином і робить для Русинів ми не виступаємо проти него і підпираємо його» [3, с. 1]. У 1901 р. «Буковина» відстежувала суперечності, які розгорілися між Васильком і його румунськими та німецькими опонентами, подавала критичні відгуки і політичні дебати. Цікаво, що автори газетних матеріалів не виправдовували його прорахунків, але й не критикували, а в окремих випадках навіть ставали на його захист. Загалом у 1901 р. у газеті немає конкретних характеристик Николая Василька. Натомість редакція вміщувала тільки відомості про його діяльність: промови, інтерпеляції тощо. Але навіть така подача давала можливість відстежувати послідовну та системну працю депутата на користь українського народу.

Отже, можемо стверджувати, що газета «Буковина» поступово конструювала новий образ Николая Василька для свого читача. Опираючись на подану інформацію про його заяви та діяльність, буковинці уже бачили струнку політичну програму: захист звичайного народу, насамперед русинів / українців, які зазнавали значних утисків, необхідності широкого використання української мови, відстоювання селянства в аграрних питаннях, опозиція проти аристократичних родів, які узурпували владу і мали з цього зиск. Саме в цей час Василько працював над налагодженням зв'язків із галицькими послами. Так буковинці через газету отримали багату інформацію про можливості українського парламентського клубу, а також про послідовне відстоювання Васильком ідеї створення українського університету.

У 1902 р. політичні опоненти Василька з критики перейшли до активних дій, намагаючись дискредитувати політика. Але якраз ця боротьба остаточно утвердила його беззаперечний авторитет серед українців краю. Газета «Буковина» повністю стала на бік Василька і так затвердила його особу в політичному житті краю: «Ще гірше накинулись наші германізатори на посла Василька, що в острій спосіб виступив проти заїдів-чужинців, які не пильнують свого уряду а займаються політикою на шкоду краю і на згубу корінного населення» [4, с. 1].

Газета «Буковина» детально простежувала конфлікт, який продовжувався у 1903 р. і набирав нових форм: опозиційними до Василька румунськими та німецькими політиками було штучно організовано бойкот, щоб ізолювати його і усунути з політики. Проте він не тільки не послабив активності, а навіть ще більше утверджувався в очах звичайного народу та української інтелігенції. Газета «Буковина» заперечувала факти опозиційної критики і поза тим подавала дуже багато відомостей стосовно дій Василька, а сам бойкот назвала «замахом на Миколу Василька і на русинів» [5, с. 1].

Цікавою для дослідження є динаміка повідомлень про депутатську активність Николая Василька: до 1901 р. згадки в 40 номерах протягом року, в 1902–1903 рр. – у 90 номерах.

Отже, депутат Василько став невід'ємною частиною політичного життя краю, сформувався його позитивний імідж, склалося приязне ставлення газети «Буковина» до нього як до політика, який захищає інтереси українського народу.

Джерела та література

1. Трути. *Буковина*. 1898. № 8.
2. Перед сесією соймовою. *Буковина*. 1898. № 149.
3. Реклями перед виборами. *Буковина*. 1900. № 111.
4. Відгомін промов буковинських руських послів. *Буковина*. 1902. № 26.
5. Дві книжці про про руску справу на Буковині. *Буковина*. 1903. № 39.

Шатковський Денис

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ІСТОРИОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕНЬ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ ЯКОВА ГАЛЬЧЕВСЬКОГО

Ключові слова: історіографія, дослідник, історик, Гальчевський, Українська революція.

Keywords: historiography, researcher, historian, Halchevskyi, Ukrainian revolution.

Яків Гальчевський – одна з найвідоміших та видатних особистостей доби Української революції на Вінниччині. Він присвятив своє життя боротьбі за національну свободу та незалежність України. Його внесок у розвиток української культури та національну ідею важливий і значний. Очевидно, що його життєвий шлях є цікавою й актуальною темою для дослідження.

Історіографія досліджень, присвячених діяльності Я. В. Гальчевського (1894–1943 рр.), є доволі різноманітною і включає різні аспекти його життєвого шляху. В українській літературі його роль у визвольному русі національно-культурного відродження України були зазначені у працях та статтях українських істориків. Вивчення історіографії про Якова Гальчевського допоможе краще зрозуміти його як особистість, а також виявить важливі історичні події, в яких він брав участь, і його внесок у розвиток України.

У дослідженні «Подвижник української ідеї», яке присвячене вшануванню 120-річчя від дня народження маловідомого для широкого загалу патріота, захисника рідного краю від червоних окупантів, полковника УНР Якова Васильовича Гальчевського (отамана Орла), міститься інформаційний матеріал про життєвий і визвольний шлях отамана Орла, список видань і публікацій, присвячених Я. Гальчевському, а також відомості про Всеукраїнську громадську премію імені Якова Гальчевського «За подвижництво у державотворенні», список її лауреатів. Матеріали сприятимуть кращому розумінню складної епохи боротьби за українську державність у період 20-х років ХХ ст. та дадуть змогу більше дізнатися про непересічну постать останнього командира повстанського руху проти більшовиків Правобережної України. Видання розраховане на науковців, краєзнавців, працівників освіти і культури, студентську та учнівську молодь [5].

Дослідники Костянтин Завальнюк та Тимофій Стецюк знайшли цінні джерела для подальших досліджень щодо біографії та воєнної діяльності Якова Гальчевського. Архівні документи, які вони використали у своїй роботі, допоможуть розширити знання про цю визначну постать української історії та вивчити його роль у боротьбі за національну свободу та незалежність України [4]. Збірка до-